

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๒๐/๒๕๕๘
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗๐๙/๒๕๖๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

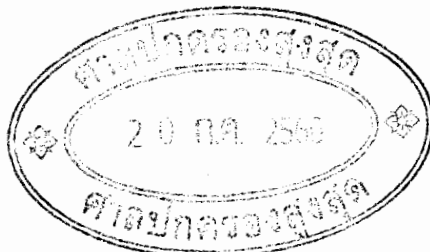
วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระหว่าง	นายสมศักดิ์ สังขศรี	ผู้ฟ้องคดี
	นายกเทศมนตรีตำบลกุดเชียงหมี ที่ ๑	
	นายอำเภอเลิงนกทา ที่ ๒	ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๘/๒๕๕๕ หมายเลขแดงที่ ๒๓๐/๒๕๕๕ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองอุบลราชธานี)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ในขณะนั้น) ได้แจ้งความดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีและครอบครัวในข้อหาบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง จนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ขับไล่ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากพื้นที่ดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าไปทำประโยชน์หรือเข้าไปทำนาในที่ดินเดิมเหมือนกับราษฎรรายอื่นๆ แต่ปรากฏว่า ยังคงมีราษฎรรายอื่นอีกจำนวน ๘๒ ราย บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการฟ้องขับไล่บุคคลเหล่านั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่

/ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑...

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการเลือกปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ด้วยการดำเนินคดีหรือขับไล่ราษฎรที่บุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างออกจากพื้นที่ดังกล่าวภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าไปทำประโยชน์หรือเข้าไปทำนาในที่ดินเดิม และให้ชดเชยค่าขาดโอกาสในการทำมาหากินในที่ดินแปลงดังกล่าวซึ่งสร้างรายได้ให้กับครอบครัวของผู้ฟ้องคดีปีละแสนกว่าบาท รวม ๕ ปี คิดเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำฟ้องกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ได้ขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร แปลงที่ ๑๕ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๕ บ้านกุดเข้ด่อน ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ได้ประกาศหวงห้ามเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๑ โดยคณะกรรมการอำเภออำนาจเจริญ มีสภาพและประวัติความเป็นมาใช้เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ ต่อมาสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ทำการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงโคกปออีกกว้างได้เนื้อที่ ๒๕๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ซึ่งได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ๑,๓๐๕ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา ปราบกฏตามสำเนาหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖ เรื่อง รายงานการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง สภามงคลการบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีได้นำเรื่องที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง เข้าพิจารณาให้ความเห็นชอบในการประชุมสภามงคลการบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ กรณีสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ได้ดำเนินการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง แปลงโคกปออีกกว้างได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงนี้

/ได้ในเนื้อที่...

ได้ในเนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ต่อมาราษฎรบ้านกุดแช่ดอน ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอลำดวน จังหวัดยโสธร มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ร้องเรียนต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า มีราษฎรบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กุดเชียงหมี ในขณะนั้น) แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง พร้อมกันนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่ามีราษฎรบุกรุกจำนวน ๗ ราย โดยมี ๖ รายยินยอมออกไปจากพื้นที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง คงเหลือเพียงแต่ นายชู สังขศรี ซึ่งได้บุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง เนื้อที่ ๑๔๗ ไร่ ๓๔ ตารางวา ของเนื้อที่ทั้งหมด ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ไม่ยินยอมและคัดค้านโดยอ้างหลักฐาน น.ส. ๓ ของนางฮัก สังขศรี (ภรรยา) เนื้อที่ ๒๑ ไร่ ๓ งาน ๑๐ ตารางวา ซึ่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วพบว่า เอกสาร น.ส. ๓ ของนางฮัก สังขศรี เป็นเอกสารคนละแปลงกับที่ดินพิพาทดังกล่าว ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ขอความร่วมมือตรวจสอบที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างจากสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา อีกครั้งหนึ่ง พร้อมสอบสวนราษฎรและองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี (ในขณะนั้น) แล้วเห็นว่าที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ได้สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งผู้บุกรุกก็มีที่ดินทำกินเพียงพอแก่การทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงแจ้งให้ผู้บุกรุกนายชู สังขศรี ออกจากที่ดินแปลงดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ยส ๐๖๑๘/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ ถึงผู้ฟ้องคดี นายชู สังขศรี และนายวาสี ศรีอุบล ถึงผลการตรวจสอบรังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีและผู้บุกรุกทั้งสองรายออกจากพื้นที่บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ขณะเดียวกันนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ได้มีหนังสือ ที่ ยส ๗๔๐๐๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ เรื่อง ขอพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง เข้าร่วมสอบสวน ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อแจ้งว่า นายวิกรม ช่ววงศ์ญาติ ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ได้ดำเนินคดีกับนายชู สังขศรี กับพวกที่บุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างแล้ว ต่อมาวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ ศาลจังหวัดยโสธร มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดี นายวาสี ศรีอุบล พร้อมบริวารออกจากที่ดินที่เข้าไปยึดถือครอบครอง ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ต่อมา มีการประชุมของอนุกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง หมู่ ๑๒

/ตำบลกุดเชียงหมี...

ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ครั้งที่ ๑/๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ สาเหตุที่เนื้อที่ดินสาธารณประโยชน์ตามทะเบียนที่แจ้งไว้มีเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ แต่ผลการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ได้เนื้อที่เพียง ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบและเป็นธรรม คณะอนุกรรมการฯ จึงขอให้ ทบพวนการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงใหม่อีกครั้งหนึ่ง ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ยส ๐๖๒๒/- ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๓ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร เพื่อแจ้งเกี่ยวกับมติที่ประชุมคณะทำงานร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนสมัชชา เรื่องแก้ไขปัญหาที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ที่รับรองผลการรังวัดและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ที่ทำการรังวัด ตรวจสอบใหม่ตามคำร้องขอของกลุ่มสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สกย.อ.) ที่ขอให้ รังวัดตามหลักฐานและทะเบียนเดิมตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ซึ่งได้สอบสวน และขึ้นรูปแผนที่ตามที่ได้รังวัดใหม่ ได้เนื้อที่ ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา น้อยกว่าเดิม ๖๐๐ ไร่ ๓ งาน ๕๓ ตารางวา มีผู้ครอบครองเต็มพื้นที่ ๙๗ ราย มีหลักฐาน ส.ค. ๑ จำนวน ๑๔ ราย น.ส. ๓ จำนวน ๒๓ ราย และไม่มีหลักฐานจำนวน ๖๐ ราย

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้ฟ้องคดีและครอบครัว ในข้อหาบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง จนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ขับไล่ ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากพื้นที่นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตั้งกล่าวตามอำนาจ หน้าที่ตามมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ต่อเนื่องถึงเทศบาลตำบลกุดเชียงหมี ที่มีอำนาจในการดูแลรักษาที่ สาธารณประโยชน์ ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่สามารถเข้าไป ทำประโยชน์หรือเข้าไปทำนาในที่ดินเดิมเหมือนกับราษฎรรายอื่นๆ ได้นั้น ผู้ฟ้องคดีกล่าว อ้างถ้อยคำอันเป็นเท็จและไม่มีมูลความจริง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกับนายอาทิตย์ สังขศรี และ นางประกาย สังขศรี ได้เข้าไปทำประโยชน์และเข้าไปทำนาในที่ดินเดิมหรือที่ดินพิพาท กรณีบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง จำนวน ๑๔๗ ไร่ ๓๔ ตารางวา ได้ปักดำทำนา และเก็บเกี่ยวผลผลิตตามปกติเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี ไม่ได้เสียโอกาสในการทำมาหากิน ในพื้นที่ดังกล่าวแต่อย่างใด ทั้งยังไม่ได้ออกจากพื้นที่พิพาทอย่างถาวรตามคำสั่งศาล

/แต่อย่างใด...

แต่อย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้แถลงคดีต่อสำนักงานบังคับคดีจังหวัดยโสธร เพื่อขอให้ศาลพิจารณานอมนัดออกหมายจับอีกครั้งหนึ่ง ตามหมายจับศาลจังหวัดยโสธร ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกมีเจตนาบุกรุกครอบครองพื้นที่พิพาทและจงใจไม่ปฏิบัติตามและฝ่าฝืนคำสั่งศาลมาโดยตลอด การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ายังมีราษฎรรายอื่นอีกจำนวน ๙๒ ราย บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการฟ้องขับไล่บุคคลเหล่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดีถูกแจ้งความดำเนินคดีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ในขณะนั้น) ได้แจ้งความดำเนินคดีกับนายชู สังขศรี กับพวกบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง เนื่องจากการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ที่ได้มีการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง คำนวณเนื้อที่ได้จำนวน ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ๑,๓๐๕ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา แต่ยังไม่สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ เนื่องจากมีข้อขัดข้องเพราะที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงปอ-ดงบังอี ข้อเท็จจริงก่อนหรือระหว่างการดำเนินคดีนั้น ปรากฏว่า มีราษฎรบุกรุกเข้าอยู่ในพื้นที่และมีที่ดินในความถือครองโดยรอบในพื้นที่ดังกล่าวเพียง ๗ รายเท่านั้น ซึ่งผู้บุกรุกส่วนใหญ่ได้ยินยอมและยอมรับในเขตพื้นที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างและได้ออกจากพื้นที่แล้วคงเหลือเพียงแต่นายชู สังขศรี ที่บุกรุกถือครองเนื้อที่จำนวนมากที่สุด ไม่ยินยอมและคัดค้าน จึงถูกดำเนินคดีดังกล่าวเพียงลำพัง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับราษฎรอื่นอีกจำนวน ๙๒ ราย เนื่องจากราษฎรที่มีชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อราษฎรผู้ได้รับความเดือดร้อนในที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ตั้งแต่ลำดับที่ ๑ ถึง ๙๗ ตามบันทึกฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ นั้น เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการรังวัดครั้งใหม่ ซึ่งเดิมรังวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ มีเนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา รังวัดครั้งใหม่ได้เนื้อที่เพิ่มขึ้นเป็น ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา ในการรังวัดครั้งใหม่นี้เกิดจากการร้องขอของกลุ่มสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สกย.อ.) จากนั้นได้เสนอเรื่องให้ที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีให้ความเห็นชอบกรณีรังวัดแล้วได้เนื้อที่น้อยกว่าหลักฐานเดิม เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมไม่รับรองแนวเขตที่มีขนาดเนื้อที่ ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา แต่มีมติรับรองการรังวัดแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างจำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ ตามที่ขึ้นทะเบียน

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ตามเดิม องค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิดเชียงใหม่ จึงยังไม่สามารถดำเนินคดีบุกรุกและฟ้องขับไล่กับราษฎรที่มีชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อราษฎรผู้ได้รับความเดือดร้อนในที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ตำบลลาดชิดเชียงใหม่ อำเภอเมืองนงา จังหวัดยโสธร ตั้งแต่ลำดับที่ ๑ ถึง ๙๗ (ยกเว้นผู้ฟ้องคดีกับพวก ๕ รายได้) การที่ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างว่า ยังมีราษฎรอื่นอีกจำนวน ๙๒ รายบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง แต่เลือกที่จะดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีเพียงรายเดียวนั้น เป็นการกล่าวอ้างเพื่อประโยชน์ของตนและที่ผ่านมาไม่ปรากฏว่ามีเรื่องร้องเรียน หรือมีผู้ใดบุกรุก เข้าถือครองที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างอีกเลย มีเพียงผู้ฟ้องคดีกับบริวารเท่านั้นที่พยายามถือครองและบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ทั้งที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ขับไล่ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากพื้นที่ดังกล่าว

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า ที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างได้นำขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑,๖๐๐ ไร่ เพื่อประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ทางราชการได้ทำการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ในการรังวัดได้เนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา น้อยกว่าเดิม ๑,๓๕๐ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือร้องเรียนจากราษฎรหมู่ที่ ๕ หมู่ที่ ๙ หมู่ที่ ๑๑ และหมู่ที่ ๑๒ ตำบลลาดชิดเชียงใหม่ อำเภอเมืองนงา จังหวัดยโสธร ว่าได้มีราษฎรเข้าไปบุกรุกทำกินในที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง จึงขอให้ทางราชการดำเนินการตรวจสอบแก้ไขปัญหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้มีหน้าที่ดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้ให้เจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงพบว่า มีราษฎรบุกรุกที่ดิน จำนวน ๗ ราย และยินยอมออกไปจากที่ดิน คงเหลือแต่นายชู สังขศรี (บิดาของผู้ฟ้องคดี) ซึ่งได้บุกรุกครอบครองที่ดินเนื้อที่ ๑๔๗ ไร่ ๓๔ ตารางวา ไม่ยินยอมและคัดค้าน โดยอ้างหลักฐาน น.ส. ๓ ซึ่งมีชื่อ นางฮัก สังขศรี (ภรรยา นายชู สังขศรี) เนื้อที่ ๒๑ ไร่ ๓ งาน ๑๐ ตารางวา เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วเป็น น.ส. ๓ คนละแปลงกับที่ดินพิพาท และรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธรทราบแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำการสอบสวนราษฎรส่วนใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิดเชียงใหม่แล้วเห็นว่า ที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง

/เป็นที่ดิน...

เป็นที่ดินสงวนไว้ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งผู้บุกรุกก็มีที่ดินทำกินเพียงพอแก่การทำมาหาเลี้ยงชีพ จึงเห็นควรให้ผู้บุกรุกออกจากที่ดิน เพื่ออนุรักษ์ไว้ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และจังหวัดยโสธรได้ให้ความเห็นชอบกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ในขณะนั้น) แจ้งความดำเนินคดีกับนายชู สังขศรี (บิดาของผู้ฟ้องคดี) กับพวก เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๐ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จังหวัดยโสธรแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำเรื่องเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีเพื่อพิจารณา กรณีการรังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ที่ระบุไว้ในหลักฐานเดิม เพื่อให้ความเห็นชอบในการออกเอกสารหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง เนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ตามมติที่ประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทางราชการได้ทำการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินใหม่ ตามคำร้องขอของกลุ่มสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สกย.อ.) สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวน ๓ แปลง รวมทั้งที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างด้วย ผลการตรวจสอบได้เนื้อที่ ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา และมีผู้บุกรุกครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเดิมพื้นที่ จำนวน ๙๗ ราย โดยอ้างว่ามีหลักฐาน ส.ค. ๑ จำนวน ๑๔ ราย มีหลักฐาน น.ส. ๓ จำนวน ๒๓ ราย และไม่มีเอกสารหลักฐาน จำนวน ๖๐ ราย และได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหา ซึ่งที่ประชุมได้มีมติในการประชุมสมัชชาสมัญ สมัยที่ ๓ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และครั้งที่ ๔/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ให้ทำการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างใหม่ ตามที่แจ้งขึ้นทะเบียนไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ จังหวัดยโสธร ได้มีคำสั่งจังหวัดยโสธร ที่ ๑๕๑๙/๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาความร่วมมือระหว่างภาคราชการและผู้แทนสมัชชาเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยโสธรระดับพื้นที่ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เพื่อทำการสำรวจข้อมูลปัญหาที่ดิน และอำเภอเลิงนกทาได้แจ้งองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีประชุมพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการแสดงประจักษ์ของราษฎรในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ผลการแสดงผลการแสดงประจักษ์ปรากฏว่า ราษฎรบ้านกุดเข้ด่อน ตำบลกุดเชียงหมี จำนวน ๔ หมู่บ้าน ต้องการให้ทางราชการทำการรังวัดสอบเขตที่ดิน

/ตามทะเบียน...

ตามทะเบียนเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ และให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๒๗ ตารางวา ส่วนที่เหลือให้ผ่อนผันให้ราษฎรเข้าทำประโยชน์ตามระเบียบของทางราชการ ปราบกฏตามประกาศอำเภอเลิงนกทา เรื่อง ผลการแสดงประชาชาติ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกประเด็นเรื่องที่ประชุมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ยังไม่มีการรับรองแนวเขตการรังวัดสอบเขตที่ดินมาเป็นข้ออ้างในการไม่ดำเนินคดีบุกรุกและขับไล่ราษฎร ๙๒ ราย นั้น ไม่ชอบด้วยเหตุผลและจะอ้างเช่นนั้นไม่ได้ เนื่องจากเป็นที่สาธารณประโยชน์ การจะอ้างว่าผู้ใดมีสิทธิดีกว่าจะต้องว่ากันตามประมวลกฎหมายที่ดินประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตราบใดที่ไม่มีการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกและขับไล่ราษฎรจำนวน ๙๒ ราย ออกไปจากที่สาธารณประโยชน์จะต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การเพิ่มเติมว่า ข้อเท็จจริงเดิมตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ได้จัดทำรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ซึ่งได้นำเรื่องที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง เข้าพิจารณาให้ความเห็นชอบ กรณีที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ได้ขึ้นทะเบียนไว้มีเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ได้ดำเนินการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง แปลงโคกปออีกว้าง ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖ คำนวณได้เนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ๑,๓๐๕ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา โดยมีข้อเท็จจริงว่า หากรังวัดแล้วได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิมจะต้องนำเสนอให้สภาตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีจึงมีมติเห็นชอบออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ ตามเนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วนช่วยเหลือควบคุมการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากราษฎรบ้านกุดเข้ด่อน ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ได้ร้องเรียนต่อนายอำเภอเลิงนกทา เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ว่ามีราษฎรเข้าไปบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง และนายอำเภอเลิงนกทา ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ในขณะนั้น) แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง พร้อมกันนี้อำเภอเลิงนกทาได้ให้เจ้าหน้าที่ไปทำการตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว

/ปรากฏว่า...

ปรากฏว่ามีราษฎรบุกรุกจำนวน ๗ ราย โดยทั้ง ๖ ราย ยินยอมออกไปจากพื้นที่สาธารณประโยชน์ โศกป้ออีกกว้าง คงเหลือเพียงแต่ นายชู สังขศรี ซึ่งได้บุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์ โศกป้ออีกกว้าง เนื้อที่ ๑๔๗ ไร่ ๓๔ ตารางวา ของเนื้อที่ทั้งหมด ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ไม่ยินยอมและคัดค้าน ซึ่งเป็นคนละกรณีและต่างวาระกันกับกรณีที่มีรายชื่อราษฎรอื่น ๙๒ ราย บุกรุกเข้าไปทำกินในที่สาธารณประโยชน์โศกป้ออีกกว้างที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง กรณีราษฎร ๙๗ ราย ปรากฏในบัญชีรายชื่อราษฎรผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในที่สาธารณประโยชน์ โศกป้ออีกกว้าง ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ตั้งแต่ลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๙๗ ตามบันทึกฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ รายงานผลการปฏิบัติงานการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์ กรณีที่ดินสาธารณประโยชน์โศกป้ออีกกว้าง ซึ่งเดิมรังวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ มีเนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา รังวัดครั้งใหม่ได้เนื้อที่เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา ผลการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติไม่รับรองแนวเขตที่มีขนาดเนื้อที่ ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา จะเห็นได้ว่า เมื่อการรังวัดครั้งใหม่ ทำให้ได้ปริมาณเนื้อที่ดินสาธารณประโยชน์ โศกป้ออีกกว้างเพิ่มมากขึ้น แต่เนื้อที่ดินดังกล่าวยังน้อยกว่าหลักฐานทะเบียนเดิม ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการถือครองที่ดินของราษฎรข้างเคียง ทั้งที่มีเอกสาร ส.ค. ๑ จำนวน ๑๔ ราย เอกสาร น.ส. ๓ จำนวน ๒๓ ราย และที่ไม่มีหลักฐาน จำนวน ๖๐ ราย อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งยังมีผู้ร้องคัดค้านผลการรังวัดครั้งใหม่นี้ด้วย ดังนั้น ผู้มีรายชื่อตั้งแต่ลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๙๗ (ยกเว้นผู้ฟ้องคดีกับพวก ๕ ราย) รวมจำนวน ๙๒ ราย จึงเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติงานการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์โศกป้ออีกกว้าง ที่ไม่ได้รับการเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ทำให้การรังวัดใหม่ไม่มีผลทางกฎหมาย ตามข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในคดีบุกรุกและฟ้องขับไล่กับราษฎรที่มีรายชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อราษฎรผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติงานการรังวัดตรวจสอบ และสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์โศกป้ออีกกว้าง ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ตั้งแต่ลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๙๗ (ยกเว้นผู้ฟ้องคดีกับพวก ๕ ราย) จำนวน ๙๒ ราย อันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในเนื้อที่และขอบเขตที่แท้จริง ประกอบกับ

/มติสภาองค์การ...

มติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ไม่ได้ให้ความเห็นชอบการรังวัดครั้งใหม่ จึงไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการทุกอย่างโดยยึดระเบียบ แบบแผน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังมีได้ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และจากคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยกประเด็นเรื่องที่ประชุมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ยังไม่มีการรับรองแนวเขตการรังวัดสอบเขตที่ดิน นั้น คำว่า “ผู้บริหาร” ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ หมายถึง ผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และประธานกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีหน้าที่ในที่ประชุมเพื่อผลักดันพิจารณาหรือดำเนินการให้ความเห็นชอบรับรองแนวเขต แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาบิดเบือนข้อเท็จจริง และการที่ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ฟ้องคดีพร้อมบริวารออกจากที่ดินที่เข้ายึดถือครอง แต่ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลแต่อย่างใด ทั้งยังต้องให้ราษฎรอื่นอีก ๙๒ ราย ที่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติงานรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง เพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อเป็นพลังมวลชนสำหรับการต่อรองหรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการบุกเบิกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างด้วยกัน ทั้งที่การรังวัดครั้งใหม่ ยังไม่เสร็จสิ้นกระบวนการเป็นเพียงเอกสารบันทึกเสนอผู้บังคับบัญชาให้ทราบผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น และยังไม่มีการดำเนินการต่อไปแต่อย่างใด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การเพิ่มเติมว่า กรณีการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง แปลงโคกปออีกว้าง สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ได้ทำการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ๑,๓๐๕ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา โดยมีข้อเท็จจริงว่า หากทำการรังวัดแล้วได้เนื้อที่ดินน้อยกว่าเดิม จะต้องให้สภาตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน จึงได้มีการนำเรื่องเข้า

/ที่ประชุม...

ที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี พิจารณาตามมติที่ประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ การปฏิบัติดังกล่าวเป็นไปตามความในข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วนช่วยเหลือควบคุมการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙ ส่วนกรณีผู้บุกรุกครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินจำนวน ๙๗ ราย ตามบันทึกฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์ กรณีการทำกรังวัดเดิม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้เนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา แต่จากผลการตรวจสอบรังวัดใหม่ได้เนื้อที่เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นเนื้อที่ ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา แต่เนื้อที่ดินยังน้อยกว่าหลักฐานที่ขึ้นทะเบียนไว้เดิม (เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่) น้อยกว่าเดิมเนื้อที่ ๖๐๐ ไร่ ๓ งาน ๕๓ ตารางวา จึงได้มีการนำเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีเพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติให้การรับรองเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ แต่ไม่ได้ให้การรับรองเนื้อที่ดินที่ได้จากการทำการรังวัดแนวเขตใหม่แต่อย่างใด เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีได้มีมติที่ประชุมไม่ให้การรับรองแนวเขตที่ดินที่ทำการรังวัดขึ้นใหม่ และไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ตามความในข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ ปรากฏว่า ได้มีราษฎรบางส่วนได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คัดค้านมติที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ราษฎรที่คัดค้านเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๕ ส่วนกรณีราษฎรได้อ้างสิทธิในที่ดิน อำเภอได้รายงานจังหวัดเพื่อนำเรื่องเข้าประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) ตามรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ ที่ดินจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี และอำเภอเล็งนทหาไปตรวจสอบแนวเขตพื้นที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว ให้ชัดเจนตามความเป็นจริง หากมีปัญหาด้านมวลชน หรือผู้บุกรุกเป็นเกษตรกร และเป็นผู้ยากจนไม่มีที่ดินทำกินจริง ก็ให้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเสนอขั้นตอนและวิธีการที่มีระเบียบ กฎหมาย นโยบาย หรือมติคณะรัฐมนตรีได้เคยวางเป็นหลักเกณฑ์ไว้

/แล้วรายงาน...

แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป และได้มีการประชุมคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีปัญหาที่สาธารณประโยชน์ทับซ้อนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎร และการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยมิชอบจังหวัดยโสธร ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ ที่ประชุมมีมติให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามมติของ (กบร.จังหวัดยโสธร) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามมติที่ประชุมฯ อำเภอเลิงนกทาจึงได้มีหนังสือ ที่ ยส ๐๖๑๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงโคกปออีกว้าง แจ้งความประสงค์ขอรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างใหม่ ตามหลักฐานการขึ้นทะเบียนไว้ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา กรณีที่ผู้ฟ้องคดียกประเด็นเรื่องเจ้าหน้าที่ฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ได้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินเรียบร้อยแล้ว มาเป็นข้ออ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินคดีกับราษฎร จำนวน ๙๒ ราย นั้น กรณีดังกล่าวเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานการรังวัดตรวจสอบ และสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น แต่ยังไม่ทราบแนวเขตที่ดินที่ชัดเจนตามความเป็นจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้กำกับดูแล ที่ดินสาธารณประโยชน์ตามกฎหมาย จึงไม่อาจดำเนินคดีกับราษฎรดังกล่าวได้จนกว่าจะมีการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า การสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐไว้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๙ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๗ อันเป็นห้วงที่พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ ใช้บังคับอยู่นั้น การสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐจะต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามนัยมาตรา ๔ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งแม้ว่าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาไม่ปรากฏหลักฐานว่า การสงวนหวงห้ามที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง โดยขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้มีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาไว้ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาหลักฐานการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าสภาพและประวัติความเป็นมาของที่ดินเป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ ตามบันทึกการสอบสวนผู้สูงอายุ (ท.ด.๑๖) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๖ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลกุดเชียงหมี ซึ่งเคยใช้ประโยชน์ในที่ทำเลเลี้ยงสัตว์โคกปออีกว้างมานับชั่วอายุของพยาน จึงเห็นได้ว่าลักษณะ

/ของที่ดิน...

ของที่ดินโดยสภาพเป็นที่ดินที่สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ประกอบกับ
 บันทึกการรายงานการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงของนายบัณฑิต วัฒนินทร
 นายช่างรังวัด ๓ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ปรากฏว่าที่ดินแปลงนี้อยู่ในเขตป่าสงวน
 แห่งชาติ (ดงปอ - ดงบังอี) กรณีจึงฟังได้ว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินที่ราษฎร
 เข้าใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสภาพ จึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมือง
 ใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสภาพการใช้งาน ตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ โฉกปออีกว้าง
 โดยสงวนหวงห้ามไว้เป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑
 จึงชอบด้วยกฎหมาย

กรณีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีอำนาจหน้าที่
 ตามกฎหมายในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ที่พิพาทหรือไม่ อย่างไร พิจารณาแล้ว
 เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีอำนาจหน้าที่ร่วมกันตามกฎหมายในการดูแลรักษาและ
 คุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์แปลงที่พิพาทอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแบบ
 ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด พร้อมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินที่เป็นสาธารณ
 สมบัติของแผ่นดิน เช่น ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ขอบเขต สภาพปัญหาและการแก้ไข
 ปัญหา และหากที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าวยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง
 ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็มีอำนาจหน้าที่ร่วมกันในการดำเนินการขออนุญาตออกหนังสือสำคัญสำหรับ
 ที่หลวง อีกทั้งในการดำเนินการเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง หากเจ้าหน้าที่ได้
 ออกไปทำการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็มีหน้าที่
 ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ประสานงาน อำนวยความสะดวกในการดำเนินการ
 ของเจ้าหน้าที่ ทั้งยังต้องมอบหมายผู้แทนไปช่วยควบคุมดูแลการรังวัดของเจ้าหน้าที่
 ให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ในกรณีที่มีปัญหาว่าที่ดินสาธารณประโยชน์แห่งใดสมควร
 จะถอนสภาพเพื่อนำมาจัดสรรให้ราษฎรทำกิน หรือจัดประโยชน์อย่างอื่น หรือกรณีที่
 มีผู้บุกรุกสมควรจะดำเนินการขับไล่หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาจร้องขอให้สภาตำบล
 หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนัดประชุมพิจารณาให้ความเห็น โดยให้ประชาชน
 ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หน่วยงานของรัฐหรือองค์การเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ
 ร่วมกับสภาตำบลหรือสภาท้องถิ่นด้วย อย่างไรก็ตามผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจใช้ หรือ

/ยินยอมให้...

ยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์แปลงที่พิพาท
หรือไม่ เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า อาณาเขตพื้นที่ของที่สาธารณประโยชน์
โคกปออีกกว้างนั้น ยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่ามีพื้นที่จำนวนเท่าใด หากยึดถือตามทะเบียน
ที่สาธารณประโยชน์ที่ได้นำขึ้นทะเบียนสงวนหวงห้ามไว้เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ เมื่อวันที่ ๑๐
ตุลาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ ก็จะได้เห็นว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ถูกราษฎรเข้าครอบครอง
ทำกินเป็นจำนวนมากเกือบเต็มพื้นที่และปัญหาเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวนำมา
ซึ่งความแตกแยกและความไม่พอใจซึ่งกันและกันของประชาชน อันอาจเกิดความไม่สงบ
เรียบร้อยขึ้นในหมู่บ้านได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ร่วมกันตามกฎหมาย
ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์แปลงที่พิพาทได้ดำเนินการ
ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าว และได้ดำเนินการ
เพื่อขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พร้อมทั้งให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่
ที่ได้ออกไปทำการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในการประสานงาน และ
อำนวยความสะดวกในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้ว แต่ยังไม่สามารถที่จะออก
หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่สาธารณประโยชน์แปลงที่พิพาทได้ โดยผู้ถูกฟ้องคดี
ทั้งสองได้พบว่า ที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงที่พิพาทมีปัญหาว่าสมควรจะคงสภาพเพื่อ
ทำการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นจำนวนเนื้อที่เท่าใด หรือสมควรจะถอนสภาพ
บางส่วนเพื่อนำมาจัดสรรให้ราษฎรทำกิน หรือสมควรที่จะดำเนินการขบไล่ผู้บุกรุก
ที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวหรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ดำเนินการจัดให้มีการแสดง
ประชามติโดยราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยสภาองค์การ
บริหารส่วนตำบลลุดเชียงหมีได้ประชุมพิจารณาให้ความเห็นและมีมติรับรองผลการแสดง
ประชามติดังกล่าว ตลอดจนได้เปิดโอกาสให้ผู้แทนสมัชชาเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยโสธร
ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ซึ่งต่อมา
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ยส ๐๖๑๘/๓๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
และหนังสือ ที่ ยส ๐๖๑๘/๑๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร
แจ้งผลการแสดงประชามติของราษฎร มติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลุดเชียงหมี

/และมติของ...

และมติของคณะทำงานแก้ไขปัญหาร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนสมาชิกเกษตรกร
รายย่อยจังหวัดยโสธรดังกล่าว เพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่า
ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์
แปลงที่พิพาทอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามที่
มาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับ
ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ข้อ ๗ ข้อ ๑๐ วรรคสอง และข้อ ๑๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ
พลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และ ข้อ ๖ ข้อ ๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๙ ของระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดไว้
อย่างครบถ้วนแล้ว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินคดีหรือขับไล่ราษฎร
ที่บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ที่พิพาทออกจากพื้นที่อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่
กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ที่ดินสาธารณประโยชน์
โคกปออีกร้างที่พิพาทอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง
แต่ยังไม่สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้เนื่องจากยังไม่สามารถระบุได้อย่างแน่ชัดว่า
มีขอบเขตอย่างไรและมีพื้นที่จำนวนเท่าใด หากยึดถือตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์
ที่ได้นำขึ้นทะเบียนสงวนหวงห้ามไว้เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ เมื่อปี ๒๔๙๑ ก็พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่
ได้ถูกราษฎรเข้าครอบครองทำกินเป็นจำนวนมากเกือบเต็มพื้นที่แล้ว นอกจากนี้ราษฎร
ที่ครอบครองทำกินอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวได้ร้องเรียนคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับ
ที่หลวงโดยอ้างสิทธิในที่ดินของตนเองได้ครอบครองทำกิน อีกทั้งยังขอให้ทางราชการเพิกถอน
ที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกร้างบางส่วนเพื่อนำมาจัดสรรให้ราษฎรทำกิน กรณีดังกล่าว
จึงมีปัญหาว่าสมควรจะคงสภาพเพื่อทำการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่สาธารณประโยชน์
โคกปออีกร้างเป็นจำนวนเนื้อที่เท่าใด หรือสมควรจะถอนสภาพบางส่วนเพื่อนำมาจัดสรร
ให้ราษฎรทำกิน หรือสมควรที่จะดำเนินการขับไล่ผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวหรือไม่
ซึ่งเรื่องดังกล่าวได้เข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
จังหวัดยโสธร (กบร. จังหวัดยโสธร) แล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง
ไม่ดำเนินคดีหรือขับไล่ราษฎรที่มีที่ดินทำกินทับซ้อนกับที่สาธารณประโยชน์ที่พิพาท

/ออกจากพื้นที่...

ออกจากพื้นที่ จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ประการใด

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า เมื่อศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยแล้วว่า ที่ดินแปลงพิพาทดังกล่าวเป็นที่ดินที่ราษฎรเข้าใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสภาพ จึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสภาพการใช้งาน ตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง โดยสงวนหวงห้ามไว้เป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ ขอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องผูกพันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องดำเนินการระงับข้อพิพาทกับประชาชนตั้งแต่คนที่ ๑ ถึงคนที่ ๙๒ โดยวิธีการฟ้องขับไล่ต่อศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจเหนือคดี และหรือแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษประชาชนตั้งแต่คนที่ ๑ ถึงคนที่ ๙๒ ต่อพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาท เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์ทันที หากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการฟ้องขับไล่ และหรือแจ้งความร้องทุกข์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบภายใน ๗ วัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องดำเนินการยื่นฟ้องคดี หรือร่วมกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นฟ้องคดี เพราะการใช้ประโยชน์โดยการเข้ามาอาศัยอยู่ของประชาชนในที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง นั้น มิได้มีความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร และปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องและระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้ตามข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ การที่ศาลปกครองชั้นต้น นำข้อเท็จจริงเรื่องที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง อยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง แต่ยังไม่สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ และรับฟังข้อเท็จจริงว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ได้ถูกราษฎรเข้าครอบครองทำกินเป็นจำนวนมากเกือบเต็มพื้นที่แล้วก็ดี ราษฎรคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงก็ดี และการขอให้ทางราชการเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์

/โคกปออีกว้าง...

โคกปออีกกว้างบางส่วนมาเป็นเหตุผลสนับสนุนคำวินิจฉัย นั้น ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่อาจนำมาเป็นเงื่อนไขหรืออธิบายความเพื่อที่จะไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ ได้เลย เพราะตราบใดที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน โดยมีได้มีความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด และปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย กำหนดต้องถือว่าการกระทำเช่นนั้นคือการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ ทั้งสิ้น

ส่วนกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อเท็จจริงเรื่องข้อร้องเรียนของราษฎร ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกันโดยมิได้มีความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดยศธร ซึ่งคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงและขอให้ทางราชการเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างบางส่วน เพื่อนำมาจัดสรรให้ราษฎรทำกิน โดยเรื่องดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยศธร (กปร.จังหวัดยศธร) มาเป็นเหตุผลสนับสนุนคำวินิจฉัย นั้น การพิจารณาของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยศธร (กปร.จังหวัดยศธร) และออกมติในเรื่องที่ร้องเรียน เป็นเพียงกระบวนการขั้นตอนภายในเพื่อพิจารณาในการทำคำสั่งทางปกครอง เท่านั้น ยังต้องผ่านกระบวนการอื่น เพื่อให้มีผลตามกฎหมายเป็นการเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างส่วนใดส่วนหนึ่ง อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ตอนหนึ่งตอนใดเลยว่า ราษฎรผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกันโดยมิได้มีความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดยศธรดังกล่าว มีจำนวนเท่าใด และรายใดบ้างที่มีการขอพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดิน เช่นนี้แล้ว จะถือเอาประโยชน์เพียงเพราะว่ามีการร้องเรียน และอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยศธร (กปร.จังหวัดยศธร) หาได้ไม่ มิเช่นนั้นแล้วจะกลับกลายเป็นว่า เมื่อมีการเข้าใช้ประโยชน์หรือบุกรุกที่ดิน

/สาธารณสมบัติ...

สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน โดยมีได้มีความเห็นชอบจาก ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บุกรุกก็จะใช้ช่องทางร้องเรียนต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุก ที่ดินของรัฐ เพื่อใช้เป็นเกราะกำบังมิให้ถูกดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญา อยู่ร่ำไป โดยไม่ต้อง พิจารณาในเนื้อหาสาระว่าเป็นการพิสูจน์สิทธิหรือไม่ และก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม ซึ่งมีใช้ความมุ่งหมายของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นเป็นฐานที่มาของอำนาจหน้าที่คณะกรรมการแก้ไข ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่า หลักเกณฑ์ที่ศาลปกครองชั้นต้นนำมาวินิจฉัยในคดีนี้ที่ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินคดี หรือขับไล่ราษฎรที่มีที่ดินทำกินทับซ้อนกับที่สาธารณประโยชน์ที่พิพาทออกจากพื้นที่ จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่ประการใด นั้น จึงคลาดเคลื่อนทั้งในข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินคดีหรือขับไล่ราษฎรที่มีที่ดินทำกินทับซ้อนกับ ที่สาธารณประโยชน์ที่พิพาทออกจากพื้นที่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษา ที่สาธารณประโยชน์ด้วยการดำเนินคดีหรือขับไล่ราษฎรที่บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ โดกปออีกว้างออกจากพื้นที่ดังกล่าวภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแก้อุทธรณ์ว่า เดิมที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ได้ขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร แปลงที่ ๑๕ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านกุดเข้ด่อน ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีเนื้อที่จำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ ได้ประกาศหวงห้ามเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๑ โดยคณะกรรมการ อำเภออำนาจเจริญ สภาพและประวัติความเป็นมาใช้เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ และตามรายงาน การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ซึ่งได้นำเรื่องที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างเข้าพิจารณาให้ความเห็นชอบ กรณีที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างได้ขึ้นทะเบียนไว้มีเนื้อที่จำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธรได้ดำเนินการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง แปลงโคกปออีกว้าง ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖ คำนวณเนื้อที่ได้ ๒๕๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ๑,๓๐๕ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา หากรังวัดแล้วได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม

/จะต้อง...

จะต้องนำเสนอให้สภาตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน สภาองค์การบริหารส่วนตำบล กุดเชียงหมีจึงมีมติเห็นชอบให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ ตามเนื้อที่จำนวน ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วนช่วยเหลือควบคุมการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙ มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ เนื่องจากมีราษฎรบ้านกุดเข้ด่อน ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ได้ร้องเรียนต่อนายอำเภอเลิงนกทา เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ว่ามีราษฎรเข้าไปบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์โคกปออีกว้าง และนายอำเภอเลิงนกทา ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กุดเชียงหมี ในขณะนั้น) แจ้งความดำเนินคดีผู้บุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์โคกปออีกว้าง และได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่ามีราษฎรผู้บุกรุกจำนวน ๗ ราย โดยทั้ง ๖ รายยินยอมออกไปจากพื้นที่สาธารณะประโยชน์โคกปออีกว้างแต่โดยดี คงเหลือเพียงแต่ นายชู สังขศรี ซึ่งได้บุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์โคกปออีกว้าง จำนวนเนื้อที่ ๑๔๗ ไร่ ๓๔ ตารางวา ของเนื้อที่ทั้งหมด ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ไม่ยินยอมและคัดค้าน โดยอ้างหลักฐาน น.ส. ๓ เนื้อที่ดิน ๒๑ ไร่ ๓ งาน ๑๐ ตารางวา ซึ่งมีชื่อ นางฮัก สังขศรี (ภรรยา นายชู สังขศรี) เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบแล้วเป็น น.ส. ๓ คนละแปลง กับที่ดินพิพาท และรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธรทราบ กรณีดังกล่าว อำเภอเลิงนกทา ได้สอบสวนราษฎรส่วนใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีแล้ว เห็นว่า ที่สาธารณะประโยชน์โคกปออีกว้างเป็นที่ดินที่ได้สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ ร่วมกัน อีกทั้งผู้บุกรุกก็มีที่ดินทำกินเพียงพอแก่การทำมาหาเลี้ยงชีพ จึงเห็นควรให้ผู้บุกรุก ออกจากที่ดิน เพื่ออนุรักษ์ไว้ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และจังหวัดยโสธร ได้ให้ความเห็นชอบกับความเห็นของอำเภอเลิงนกทา จึงมอบหมายให้ประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ในขณะนั้น แจ้งความดำเนินคดีกับนายชู สังขศรี (บิดาของผู้ฟ้องคดี) กับพวก เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๐

สำหรับกรณีการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) แปลง โคกปออีกว้างนั้น สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร ได้ทำการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับ ที่หลวงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เนื้อที่ดิน ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ที่ดินน้อยกว่าเดิม ๑,๓๐๕ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา โดยมีข้อเท็จจริงว่า หากทำการรังวัดแล้วได้เนื้อที่ดิน น้อยกว่าเดิมจะต้องให้สภาตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน จึงได้มีการนำเรื่องเข้า

/ที่ประชุม...

ที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีพิจารณา ตามมติที่ประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ การปฏิบัติดังกล่าวเป็นไปตามความในข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วนช่วยเหลือควบคุมการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทางราชการได้ทำการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินใหม่ ตามคำร้องขอของกลุ่มสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สกย.อ.) สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธรจึงได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวน ๓ แปลง รวมทั้งที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างด้วย ผลการตรวจสอบได้เนื้อที่ดิน ๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา และมีผู้บุกรุกครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเต็มพื้นที่ จำนวน ๙๗ ราย โดยอ้างว่ามีหลักฐาน ส.ค. ๑ จำนวน ๑๔ ราย มีหลักฐาน น.ส. ๓ จำนวน ๒๓ ราย และไม่มีเอกสารหลักฐาน จำนวน ๖๐ ราย และได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหา ที่ประชุมได้มีมติให้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างใหม่ ตามที่แจ้งขึ้นทะเบียนไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เนื้อที่ดิน ๑,๖๐๐ ไร่

ส่วนกรณีข้อพิพาทคดีการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จนถึงปัจจุบันนั้น อำเภอเลิงนกทาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ตรวจสอบสภาพที่ดินพิพาท โดยมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีกับพวกให้ทราบว่ามีพื้นที่ครอบครองเนื้อที่ ๑๔๗ ไร่ ๓๔ ตารางวา เป็นส่วนหนึ่งและอยู่ในบริเวณของที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง จนถึงปัจจุบัน ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีกับบริวารยังไม่ยินยอมออกจากพื้นที่พิพาท ทั้งยังเบิกความอันเท็จในรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลจังหวัดยโสธร เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๗ เพื่อให้ศาลเพิกถอนหมายจับบริวารของผู้ฟ้องคดี แสดงว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนายึดถือครอบครอง ทั้งที่ไม่มีสิทธิครอบครองและไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีกับบริวารได้ต่อสู้คดีในชั้นศาลจนคดีถึงที่สุด ซึ่งศาลพิพากษาว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยให้ผู้ฟ้องคดีพร้อมบริวารออกจากที่ดินที่เข้าไปยึดถือครอบครองด้วย ผลปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีพร้อมบริวารหลีกเลี่ยง จงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลดังกล่าวแต่อย่างใด ทั้งยังต้องการให้ราษฎรอื่นอีกจำนวน ๙๒ ราย ที่มีรายนามในบัญชีรายชื่อราษฎรที่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างเพื่อขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เมื่อวันที่ ๒๔

/พฤตจิกายน...

พฤตจิกายน ๒๕๔๒ หวังเป็นพลังมวลชนสำหรับการต่อรองหรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการบุกกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างด้วยกัน ทั้งที่การรังวัดครั้งใหม่ยังไม่เสร็จสิ้นกระบวนการตามขั้นตอน เป็นเพียงเอกสารบันทึกข้อความเสนอผู้บังคับบัญชาให้ทราบผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จเท่านั้น จึงถือได้ว่าเป็นที่ข้อความฉบับดังกล่าวไม่ได้เป็นหลักฐานยืนยันว่าราษฎรจำนวน ๙๒ ราย เป็นผู้บุกกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างแต่อย่างใด จากผลการตรวจสอบรังวัดใหม่ได้เนื้อที่ดินเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นเนื้อที่ดินจำนวน ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา ยังน้อยกว่าหลักฐานที่ขึ้นทะเบียนไว้เดิม (เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่) จำนวน ๖๐๐ ไร่ ๓ งาน ๕๓ ตารางวา จึงได้มีการนำเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีเพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๕ และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติให้การรับรองเนื้อที่ดิน จำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ แต่ไม่ได้ให้การรับรองเนื้อที่ดินที่ได้จากการกระทำกรังวัดแนวเขตใหม่แต่อย่างใด ซึ่งปรากฏว่าได้มีราษฎรบางส่วนได้ยื่นหนังสือคัดค้านมติที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้กำกับดูแลที่ดินสาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงได้ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ราษฎรที่คัดค้าน เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๕ จังหวัดยโสธรได้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาร่วมระหว่างภาคราชการ และผู้แทนสมัชชาเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยโสธร ระดับพื้นที่ เพื่อทำการสำรวจข้อมูลปัญหาที่ดิน และอำเภอเลิงนกทาได้แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ประชุมพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการแสดงประชามติของราษฎร ในการแก้ไขปัญหาคกรบุกกรุกที่ดิน ซึ่งราษฎรบ้านกุดแข้งดอนและตำบลกุดเชียงหมี จำนวน ๔ หมู่บ้าน ต้องการให้ทางราชการทำการรังวัดขอบเขตที่ดินตามทะเบียนเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ และกันพื้นที่ให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๒๗ ตารางวา ส่วนที่เหลือให้ผ่อนผันให้ราษฎรเข้าทำประโยชน์ตามระเบียบของทางราชการกรณีราษฎรได้อ้างสิทธิในที่ดิน และอำเภอได้รายงานจังหวัดเพื่อนำเรื่องเข้าประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคกรบุกกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) ซึ่งที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ที่ดินจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี และอำเภอเลิงนกทาดตรวจสอบแนวเขตพื้นที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวให้ชัดเจนตามความเป็นจริง หากมีปัญหาด้านมวลชน หรือผู้บุกกรุกเป็นเกษตรกรและผู้ยากจนไม่มีที่ดินทำกินจริง ก็ให้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเสนอขั้นตอนและวิธีการที่มีระเบียบ กฎหมาย นโยบาย

/หรือมติ...

หรือมติคณะรัฐมนตรีได้เคยวางเป็นหลักเกณฑ์ไว้ แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป และได้มีการประชุมคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีปัญหาที่สาธารณประโยชน์ทับซ้อนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎร และการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน โดยมีขอบจังหวัดยโสธร ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ ที่ประชุมมีมติให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดำเนินการตามมติของ กพร. จังหวัดยโสธร ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามมติที่ประชุมฯ อำเภอเลิงนกทา จึงได้แจ้งความประสงค์ขอจังหวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างใหม่ตามหลักฐานการขึ้นทะเบียนไว้ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา การที่ผู้ฟ้องคดียกประเด็นเรื่องเจ้าหน้าที่ฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธรได้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินเรียบร้อยแล้ว มาเป็นข้ออ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินคดีกับราษฎรจำนวน ๙๒ ราย นั้น กรณีดังกล่าวเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น แต่ยังไม่ทราบแนวเขตที่ดินที่ชัดเจนตามความเป็นจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้กำกับดูแลที่ดินสาธารณประโยชน์ตามกฎหมาย จึงไม่อาจดำเนินคดีกับราษฎรดังกล่าวได้จนกว่าจะมีการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างถึงการพิจารณาของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กพร.จังหวัดยโสธร) ภายใต้ฐานที่มาของอำนาจหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีพยายามผูกโยงเรื่องการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ กับกรณีการบุกรุกครอบครองที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ให้เป็นแนวทางปฏิบัติสอดคล้องตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีกับบริวารได้กระทำมาแล้วเมื่อครั้งราษฎรบ้านกุดเข้ด่อน ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ว่ามีราษฎรเข้าไปบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ในขณะนั้น) แจ้งความดำเนินคดีผู้บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ซึ่งก็พอแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ทั้งต้องการแสดงให้เห็นว่า พื้นที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างไม่คงสภาพเดิม ไม่เหมาะสมกับประโยชน์ใช้เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ หรือแม้แต่ต้องการถอนสภาพที่ดินอันเป็นที่สาธารณสมบัติ

/ของแผ่นดิน...

ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แปลงที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง เป็นการกระทำของผู้ฟ้องคดีกับบริวารที่เห็นเพียงประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ผนวกกับการใช้ช่องทางของระเบียบ กฎหมาย ที่พอเอื้อประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีกับบริวาร เพื่อให้การบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างสำเร็จตามความประสงค์ เช่น แนวทางมาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ เป็นต้น จะเห็นได้ว่ากรณีที่ผ่านมา ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการพิจารณาชั้นคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) แต่กลับกลายเป็นว่าผู้ฟ้องคดีมีเป้าประสงค์ให้มีกระบวนการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินดังกล่าว ตามมาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่องการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐเป็นการเฉพาะเจาะจง เนื่องจากการพิสูจน์สิทธิการครอบครองของผู้ฟ้องคดีกับบริวารในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีกับบริวารเคยใช้หรือมีเอกสารสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินประเภทต่างๆ ที่แสดงว่าเป็นเอกสารสิทธิที่ตนมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงโคกปออีกกว้าง ตามรูปแบบที่สำนักงานที่ดินเป็นผู้ออกให้กับราษฎร ผู้มีกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดินทั่วไปแต่อย่างใด คงมีเพียงแต่การกล่าวอ้างลอยๆ โดยไม่มีหลักฐานอื่นใดประกอบว่าได้มีการเข้าครอบครองทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ปัจจุบันเทศบาลตำบลกุดเชียงหมี ได้เฝ้าระวังและตรวจสอบการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ทั้งยังอาศัยช่องทางร้องเรียนของประชาชนผ่านช่องทางร้องเรียนอื่นๆ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งช่องทางของการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยกันสอดส่องดูแลบริเวณที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างเพื่อสงวนหวงห้ามไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์สืบไป ประกอบกับได้ประสานการปฏิบัติกับอำเภอเลิงนกทา ติดตามรายงานการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) และเทศบาลตำบลกุดเชียงหมียังเป็นหนึ่งในคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีปัญหาที่สาธารณประโยชน์ทับซ้อนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎร และการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยมิชอบ จังหวัดยโสธรได้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหที่สาธารณประโยชน์ โดยมีวัตถุประสงค์กำหนดกรอบแนวทาง ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการแก้ไขปัญหที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ปัจจุบันเทศบาลตำบลกุดเชียงหมี ได้ดำเนินการโอนงบประมาณรายจ่ายจำนวน ๑๐๓,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนินการ

/เป็นคำร้องวัด...

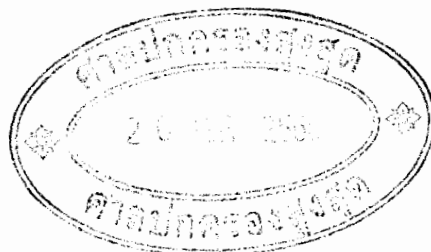
เป็นคำร้องวัดออกหรือตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงโคกปออีกว้าง ตามแบบ
 ประมาณค่าใช้จ่ายสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา ซึ่งอยู่ในลำดับขั้นตอน
 การรังวัดสอบแนวเขต แล้วทำประกาศออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อไป การดำเนินการ
 แก้ไขปัญหาการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างของเทศบาลตำบล
 กุดเชียงหมี ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามนัยมติของคณะกรรมการแก้ไขปัญหา
 การบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) และสอดคล้องกับระเบียบ
 สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตลอดจน
 ยังได้ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง
 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และข้อ ๖ ของระเบียบ
 กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ
 ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ การที่เทศบาลตำบลกุดเชียงหมี
 ไม่ดำเนินคดีบุกรุกและฟ้องขับไล่กับราษฎรที่มีรายชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อราษฎร
 ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติการรังวัดตรวจสอบ และสอบสวนสิทธิในที่ดิน
 สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน
 ๙๒ ราย (ยกเว้นผู้ฟ้องคดีกับพวก ๕ ราย) เป็นการดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบ
 โดยชอบแล้ว

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น
 และพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ส่งเอกสาร
 สำเนาหนังสือสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๕.๐๔/๖๓๓๒ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม
 ๒๕๕๘ และหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๖(นย)/๑๒๘๑ ลงวันที่ไม่ชัดเจน
 ต่อศาลปกครองสูงสุดซึ่งศาลได้ส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ
 ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย
 ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ทางราชการได้ขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง โดยสงวนหวงห้ามไว้ใช้ประโยชน์เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๑ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร แปลงที่ ๑๕ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ทางราชการได้ดำเนินการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ได้เนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ซึ่งน้อยกว่าเนื้อที่ตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เดิม ๑,๓๐๕ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา แต่ปรากฏว่ายังไม่สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ เนื่องจากที่ดินตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ดงปอ - ดงบังอี) และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ยังไม่ได้ระวางชี้เขตรับรอง ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีผู้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า มีราษฎรจำนวนหนึ่งเข้าไปบุกรุกทำกินในที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าว ซึ่งต่อมาได้มีการดำเนินคดีกับราษฎรที่บุกรุกบางราย รวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วย หลังจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการให้มีการรังวัดที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าวใหม่ ตามข้อเสนอของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างและสมัชชาเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยโสธร เนื่องจากเห็นว่าเนื้อที่ที่รังวัดได้ในครั้งแรกน้อยกว่าที่ระบุไว้ในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เป็นจำนวนมาก ซึ่งในการรังวัดครั้งหลังได้เนื้อที่ ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา โดยปรากฏว่ามีราษฎรครอบครองทำกินจำนวน ๙๗ ราย มีหลักฐาน ส.ค. ๑ จำนวน ๑๔ ราย มีหลักฐาน น.ส. ๓ จำนวน ๒๓ ราย และไม่มีหลักฐาน จำนวน ๖๐ ราย ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร มีคำสั่งจังหวัดยโสธร ที่ ๑๕๑๙/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาความร่วมมือระหว่างภาคราชการ และผู้แทนสมัชชาเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยโสธร ระดับพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สภามอบการบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ได้มีมติในการประชุมสมัชชาสามัญ สมัยที่ ๓ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และครั้งที่ ๔/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ พิจารณารับรองแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง จำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงจัดให้มีการทำประชาคมติของราษฎร หมู่ที่ ๕ หมู่ที่ ๙ หมู่ที่ ๑๑ และหมู่ที่ ๑๒ ตำบลกุดเชียงหมี เกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว โดยให้ตัวแทนครัวเรือนได้แสดงประชาคมติ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ผลปรากฏว่า ราษฎรส่วนใหญ่มีความต้องการให้ทำการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างใหม่ ตามทะเบียนเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ และให้ราษฎร

/ได้ใช้ประโยชน์...

ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน จำนวน ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๒๗ ตารางวา (บริเวณสระน้ำ เนื้อที่ ๒ ไร่ ๓ งาน และบริเวณที่นายชู สังขศรี ครอบครองทำกิน ๒๐ ไร่ ๓ งาน ๒๗ ตารางวา) ส่วนที่เหลือผ่อนผันให้ราษฎรเข้าทำกิน ตามระเบียบของทางราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แจ้งให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี จัดประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการแสดงประชามติของราษฎรดังกล่าว ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีได้ประชุมสมัยสามัญ สมัยที่ ๔ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ มีมติเห็นชอบกับแนวทางที่ ๓ ที่ให้ทำการรังวัดตามทะเบียน เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ และให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๒๗ ตารางวา ดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ในคราวประชุมสมัยสามัญ สมัยที่ ๔ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ มีมติให้ความเห็นชอบผลการแสดงประชามติของราษฎรดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ยส ๐๖๑๘/๓๘๕๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และหนังสือ ที่ ยส ๐๖๑๘/๑๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๖ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร แจ้งผลการแสดงประชามติของราษฎรและมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป ซึ่งกรณีนี้ คณะทำงานแก้ไขปัญหาความร่วมมือระหว่างภาคราชการและผู้แทนสมัชชาเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยโสธร ระดับพื้นที่ ได้ทำการสำรวจข้อมูลปัญหาดังกล่าวแล้วมีมติว่า ที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างได้ขึ้นทะเบียนไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ทำการรังวัดเมื่อปี ๒๕๒๖ ได้เนื้อที่ ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ทำการรังวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เนื้อที่ ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา โดยพื้นที่ที่ได้ทำการรังวัดมีราษฎรเข้าครอบครองทำกินเต็มพื้นที่แล้ว และบางส่วนมีเอกสารสิทธิซึ่งทางราชการออกให้ และปัญหาเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวนำมาซึ่งความแตกแยกและความไม่พอใจซึ่งกันและกันของประชาชน อันอาจเกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในหมู่บ้านได้ จึงเห็นควรดำเนินการแก้ไขปัญหาตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีและผลการแสดงประชามติของราษฎร จังหวัดยโสธรได้นำข้อเท็จจริงเรื่องนี้เข้าที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร.จังหวัดยโสธร) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ที่ดินจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี และอำเภอเลิงนกทาไปตรวจสอบแนวเขตพื้นที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างให้ชัดเจนตามความเป็นจริง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะทำงานร่วมดำเนินการตรวจสอบ

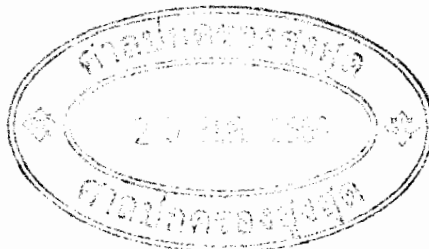

/ขอพบเขต...

ขอบเขตที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ตามคำสั่งที่ ๑๑๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๑ เพื่อดำเนินการตรวจสอบหลักฐานและพิสูจน์สิทธิครอบครองของราษฎร นอกจากนี้ ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีปัญหาที่สาธารณประโยชน์ทับซ้อน ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎร และการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยมิชอบ ของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ ต่อมาได้มีการประชุมคณะทำงานดังกล่าว ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งที่ประชุม ได้มีมติให้แนวทางการแก้ไขปัญหาในกรณีนี้ให้เป็นไปตามมติของ กบร.จังหวัดยโสธร ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยส ๐๖๑๘/๒๕๘๙ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ผ่านเจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดยโสธร แจ้งความประสงค์ขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงโคกปออีกว้าง และขอทราบค่าใช้จ่ายในการรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา จึงมีหนังสือ ที่ ยส ๐๐๒๐.๐๒/๗๒๔๐ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การขอรังวัดออกหนังสือสำคัญ สำหรับที่หลวงแปลง “โคกปออีกว้าง” ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อแจ้งให้ทราบว่า สำนักงานที่ดิน จังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา ได้ดำเนินการประมาณการค่าใช้จ่ายเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำเงินค่าใช้จ่ายในการรังวัดมาวางมัดจำ เพื่อจะได้นัดทำการรังวัดต่อไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งความดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี ในข้อหาบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้างจนศาลจังหวัดยโสธรมีคำพิพากษาให้ขับไล่ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากพื้นที่ และต่อมาศาลฎีกามีคำพิพากษายืน คดีถึงที่สุดแล้ว ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจเข้าไปทำประโยชน์ ในที่ดินดังกล่าวได้ แต่ปรากฏว่ายังมีราษฎรรายอื่นบุกรุกที่ดินดังกล่าวอยู่โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ไม่ดำเนินการฟ้องขับไล่บุคคลเหล่านั้น อันเป็นการเลือกปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติต่อหน้าทีในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นฟ้องด้วย จึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษา ที่สาธารณประโยชน์แปลงที่พิพาท หรือไม่

คดีมีปัญหาคือต้องพิจารณาเป็นประการแรกว่า ที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ตำบลกุดเชียงหมี ตำบลเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือไม่

/และผู้ถูกฟ้องคดี...

และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่ในการดูแล รักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าว หรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น... (๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองที่ใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ วรรคสอง บัญญัติว่า นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการก็ให้มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติด้วยก็ได้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๕ กำหนดว่าที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้หมายถึง ที่ดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นโดยสภาพธรรมชาติโดยการเข้าร่วมกันของประชาชน โดยทางนิติกรรม หรือโดยผลของกฎหมาย เช่น ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าช้า ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะ ที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบลหรือหมู่บ้าน ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ข้อ ๗ กำหนดว่า นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้ หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ข้อ ๑๐ วรรคสอง กำหนดว่า ถ้าที่ดินแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันตามกฎหมาย เป็นผู้ดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญ

/สำหรับ...

สำหรับที่หลวง ข้อ ๑๒ กำหนดว่า การตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินตามข้อ ๕ เช่น ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ขอบเขต สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหา ให้เป็นหน้าที่ของ นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดิน จังหวัดสาขาให้การสนับสนุนในการดำเนินการด้วย และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการ ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖ กำหนดว่า หลังจากทำการสำรวจแล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ออกไปทำการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ณ ท้องที่ใด ให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือและช่วยเหลือประสานงาน กับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว... ข้อ ๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เพื่อให้การรังวัดในการออกหนังสือสำคัญ สำหรับที่หลวงได้เป็นไปโดยถูกต้อง ได้เนื้อที่และขอบเขตที่แท้จริง เมื่อเจ้าหน้าที่จะไปทำ การรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงใด ในท้องที่ใด นายอำเภอจะได้แจ้งให้ สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มอบหมายผู้แทนไปช่วยควบคุมดูแลการรังวัดของเจ้าหน้าที่ หากเห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้อง ด้วยประการใด ให้ประธานสภาตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งให้นายอำเภอทราบด้วย ข้อ ๙ กำหนดว่า ในกรณีที่มีปัญหาว่า ที่ดินสาธารณประโยชน์แห่งใดสมควรจะคงสภาพ เพื่อทำการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไว้เป็นหลักฐาน หรือสมควรจะถอนสภาพ เพื่อนำมาจัดสรรให้ราษฎรทำกิน หรือจัดประโยชน์อย่างอื่น หรือกรณีที่มีผู้บุกรุก สมควรจะดำเนินการขับไล่หรือไม่ เมื่อนายอำเภอร้องขอ ให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนัดประชุมพิจารณาให้ความเห็น โดยให้ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมกับสภาตำบลหรือ สภาท้องถิ่นด้วย เสร็จแล้วส่งผลการประชุมให้นายอำเภอเพื่อดำเนินการต่อไป

จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้น กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ร่วมกันในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏตาม หลักฐานทะเบียนที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกว้าง ว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ได้นำขึ้น ทะเบียนสงวนหวงห้ามไว้เป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ จำนวนเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร อีกทั้งยังปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๑๙/๒๕๔๙ ในคดีที่พนักงานอัยการ เป็นโจทก์ฟ้องผู้ฟ้องคดีกับพวกในความผิดต่อประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งศาลวินิจฉัยว่า

/เมื่อพิจารณา...

เมื่อพิจารณาทะเบียนที่สาธารณะตำบลลูกต๋องเชียงใหม่ แล้วปรากฏว่า เอกสารดังกล่าวระบุไว้ชัดเจนว่า ที่ดินโคกปออีกกว้าง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลลูกต๋องเชียงใหม่ เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ มีอาณาเขตด้านทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก จดที่ดินของผู้มีชื่อ ระบุความยาวของที่ดินไว้ด้วย สำหรับแผนที่ที่นายช่างรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร อำเภอเลิงนกทา เบิกความยืนยันว่าเป็นผู้จัดทำซึ่งระบุชื่อผู้ทำการรังวัดไว้ พร้อมทั้งระบุแนวเขตของที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างไว้อย่างชัดเจน และระบุถึงที่ดินพิพาทที่จำเลยที่ ๒ (ผู้ฟ้องคดี) กับพวกครอบครอง ซึ่งจำเลยที่ ๒ (ผู้ฟ้องคดี) ก็เบิกความยอมรับว่าเข้าไปครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทดังกล่าว ดังนั้น พยานหลักฐานของโจทก์ที่นำมาสืบจึงรับฟังได้ว่า ที่ดินพิพาทที่จำเลยที่ ๒ (ผู้ฟ้องคดี) เข้าไปครอบครองทำประโยชน์เป็นส่วนหนึ่งของที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ซึ่งไม่มีคู่กรณีโต้แย้งความเป็นที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างที่พิพาทในคดีนี้ เป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงมีหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ตำบลลูกต๋องเชียงใหม่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

คดีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือไม่ เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นับตั้งแต่ที่ราษฎรบ้านกุดเข้ด่อน ตำบลลูกต๋องเชียงใหม่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ว่ามีราษฎรบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลูกต๋องเชียงใหม่ ในขณะนั้น) แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง และให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่ามีราษฎรผู้บุกรุกจำนวน ๗ ราย โดยทั้ง ๖ รายยินยอมออกไปจากพื้นที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างแต่โดยดี คงเหลือเพียง นายชู สังขศรี บิดาของผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้บุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง จำนวนเนื้อที่ ๑๔๗ ไร่ ๓๔ ตารางวา ของเนื้อที่ทั้งหมด ๒๙๔ ไร่ ๒ งาน ๖๒ ตารางวา ในบริเวณที่จะดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไม่ยินยอมออกไปและคัดค้านโดยอ้างหลักฐาน น.ส. ๓ เนื้อที่ดิน ๒๑ ไร่ ๓ งาน ๑๐ ตารางวา ซึ่งมีชื่อนางฮัก สังขศรี (ภรรยา นายชู สังขศรี) แต่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วพบว่าเป็น น.ส. ๓

/คนละแปลง...

คนละแปลงกับที่ดินพิพาท จึงรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธรทราบ จังหวัดยโสธรได้ให้ความเห็นชอบกับความเห็นของอำเภอเลิงนกทา จึงมอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งความดำเนินคดีแก่นายชู สังขศรี (บิดาของผู้ฟ้องคดี) กับพวก เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๐ จนต่อมาศาลฎีกามีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดยโสธรและศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ว่า จำเลยที่ ๒ (ผู้ฟ้องคดี) มีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ (๑) และมาตรา ๑๐๘ ทวิ วรรคสอง และวรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๘๓ ประมวลกฎหมายอาญาและให้ออกจากที่ดินที่เข้าไปยึดถือครอบครองด้วย ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๗๘๑๙/๒๕๔๙ นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทางราชการได้ทำการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง ตามคำร้องขอของกลุ่มสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สกย.อ.) ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธรได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำการรังวัดตรวจสอบ ผลการตรวจสอบได้เนื้อที่ดิน ๙๙๙ ไร่ ๔๗ ตารางวา และพบว่า มีผู้บุกรุกเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเต็มพื้นที่ จำนวน ๙๗ ราย โดยอ้างว่ามีหลักฐาน ส.ค. ๑ จำนวน ๑๔ ราย มีหลักฐาน น.ส. ๓ จำนวน ๒๓ ราย และไม่มีเอกสารหลักฐาน จำนวน ๖๐ ราย ซึ่งต่อมาได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหา ที่ประชุมได้มีมติให้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างใหม่ตามที่แจ้งขึ้นทะเบียนไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เนื้อที่ดิน ๑,๖๐๐ ไร่ ปรากฏว่ามีราษฎรบางส่วนยื่นหนังสือคัดค้านมติที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงได้ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ราษฎรที่คัดค้าน ต่อมาจังหวัดยโสธร ได้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาความร่วมมือระหว่างภาคราชการและผู้แทนสมัชชาเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยโสธรระดับพื้นที่ เพื่อทำการสำรวจข้อมูลปัญหาที่ดิน ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดให้มีการทำประชามติเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวของราษฎร หมู่ที่ ๕ หมู่ที่ ๙ หมู่ที่ ๑๑ และหมู่ที่ ๑๒ ตำบลกุดเชียงหมี โดยให้ตัวแทนครัวเรือนได้แสดงประชามติ ผลปรากฏว่าราษฎรส่วนใหญ่มีความต้องการให้ทำการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างใหม่ ตามทะเบียนเนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่ และให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน จำนวน ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๒๗ ตารางวา (บริเวณสระน้ำ เนื้อที่ ๒ ไร่ ๓ งาน และบริเวณที่นายชู สังขศรี ครอบครองทำกิน ๒๐ ไร่ ๓ งาน ๒๗ ตารางวา) ส่วนที่เหลือมอบให้ราษฎรเข้าทำกินตามระเบียบของทางราชการ และได้แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมีทราบ

/เพื่อประชุม...

เพื่อประชุมพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการแสดงประชามติของราษฎรในการแก้ไข ปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าว ส่วนกรณีที่ราษฎรได้อ้างสิทธิในที่ดิน อำเภอลำปางนงทา ได้รายงานจังหวัดเพื่อนำเรื่องเข้าประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร. จังหวัดยโสธร) ซึ่งที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ที่ดินจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี และอำเภอลำปางนงทา ไปตรวจสอบแนวเขตพื้นที่สาธารณประโยชน์ ดังกล่าวให้ชัดเจนตามความเป็นจริง หากมีปัญหาด้านมวลชนหรือผู้บุกรุกเป็นเกษตรกรและเป็นผู้ยากจนไม่มีที่ดินทำกินจริง ก็ให้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเสนอขั้นตอน และวิธีการที่มีระเบียบ กฎหมาย นโยบาย หรือมติคณะรัฐมนตรีได้เคยวางเป็นหลักเกณฑ์ ไว้แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป สำหรับกระบวนการพิจารณาชั้น คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร. จังหวัดยโสธร) ตามมาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐนั้น ได้มีการจัดทำ แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหที่สาธารณประโยชน์ โดยมีวัตถุประสงค์กำหนดกรอบแนวทาง ขั้นตอน และระยะเวลาการดำเนินการแก้ไขปัญหที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้างไว้ด้วย จากข้อเท็จจริงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ายังคงมีการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกปออีกกว้าง อยู่อย่างต่อเนื่อง และแม้ว่าปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวจะอยู่ในความรับผิดชอบ ของหลายหน่วยงาน และเกี่ยวข้องกับ การขาดแคลนที่ดินทำกินของประชาชนในพื้นที่ แต่เมื่อมีการบุกรุกเข้าไปครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวโดยผิดกฎหมาย และ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันมิให้มีบุคคลใดบุกรุกเข้าไปครอบครอง เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือหากมีผู้บุกรุกที่ดินดังกล่าวก็มีหน้าที่ต้องดำเนินการให้ผู้บุกรุก ออกไปให้พ้นจากที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นด้วย แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง จะอ้างว่าได้ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และพยายามแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวมาโดยลำดับ โดยจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของราษฎร รวมทั้งจัดให้มีการรังวัดตรวจสอบแนวเขตพื้นที่ดิน เพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังคงมีการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ โคกปออีกกว้างอยู่ และดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน

/อันเป็น...

อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย จึงย่อมจะต้องทราบข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในรายงานผลการรังวัดตรวจสอบและสอบสวนสิทธิในที่ดินว่ามีผู้บุกรุกครอบครองที่สาธารณประโยชน์ โศกป้ออีกกว้างโดยไม่มีเอกสารหลักฐาน จึงควรจะได้ตรวจสอบให้ชัดเจนว่าบุคคลใดเข้ายึดถือครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่มีสิทธิ เพื่อดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุกตามมาตรา ๙ (๑) ประมวลกฎหมายที่ดินของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ ดังเช่นที่เคยดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินจนคดีถึงที่สุดมาแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกลับมิได้ดำเนินการดังกล่าว จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าได้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อให้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง แต่เหตุที่ยังไม่สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินดังกล่าวได้ เพราะแนวเขตยังไม่แน่ชัด และที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตลอดจนมีการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งเทศบาลตำบลกุดเชียงหมี (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี (เดิม)) ได้ดำเนินการโอนงบประมาณรายจ่ายจำนวน ๑๐๓,๐๐๐ บาท เพื่อตั้งจ่ายเป็นค่ารังวัดออกหรือตรวจสอบเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงโศกป้ออีกกว้างให้ถูกต้องชัดเจนต่อไป และได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณประโยชน์โศกป้ออีกกว้าง ตามนิยมติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดยโสธร (กปร. จังหวัดยโสธร) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น เห็นว่า การดำเนินการตามข้อกล่าวอ้างดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะต้องดำเนินการตามระเบียบกฎหมายอีกส่วนหนึ่งอยู่แล้ว ซึ่งมีได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองหลุดพ้นจากหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังมีราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวอยู่โดยไม่มีสิทธิหรือไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินคดีแก่ราษฎรผู้บุกรุกดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชน

/ใช้ประโยชน์...

ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๔๓ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟุ้งขึ้น

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยการดำเนินคดีแก่ผู้ที่ไม่บุกรุกครอบครองที่สาธารณประโยชน์ โดกป่ออีกกว้างโดยไม่มีสิทธิหรือโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา

นายพรชัย มนัสศิริเพ็ญ

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายสุชาติ มงคลเลิศพล

ประธานแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการหัวหน้าคณะ

นางมณีวรรณ พรหมน้อย

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายอนุวัฒน์ ชาราแสง

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายรัฐกิจ มานะทัต

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายประสาน บางประสิทธิ์

